

פ ר ו ט ו ק ו ל מ.ס. 5

מישיבת ועדה הפנים ואיכות הסביבה, שהתקיימה
ביום ו', ז' באדר תשל"ד - 1.3.74, בשעה 08.45.
(בחל-אביב, בבנין המרכז לשלטון מקומי)

נ ר כ ח ק ס - חברי הוועדה:

- י. תמיר - היו"ר
- י. בארי
- מ. הכהן
- א. הרליץ
- א. ורדיגר
- ב"צ קשת
- י. שמיר

מזמנים:

- ש. הלל - שר המשטרה
- א. ניר - נציב בתי הסוהר
- א. בן-פורת - משטרת ישראל
- חנה הירש - "
- יהודית קרפ - משרד המשפטים

מזכיר הוועדה:

י. ברזני

ר ש מ ה :

שולמית פרג

בסדר-היום: חוק לתיקון בתי הסוהר (מ.ס.3), תשל"ד-1974.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. תמיר:

אנחנו קבלנו את סעיף 57(1)(2)(3) לפקודה, קבלנו. ואילו את סעיף קטן (4) של סעיף 57 - לא קבלנו.

ב"צ קשת:
לגבי סעיף זה ברצוני לומר, כי במידה ונציב בתי הסוהר יגיד לי שהכל מתנהל בשלום, וללא כאב, אז לא אתעקש על הסוף.

א. ניר:
אין הדבר הזה גורם לאיזו מחשבה או הרגשה לא טובה.

ח"כ ב"צ קשת מסיר הסתייגותו לגבי סעיף 57 לפקודה

סעיף 57(4) לפקודה - אושר

סעיף 71(א)(ב) כמוצע בחוברת הכחולה - אושר

סעיף 72 א. -

היו"ר י. תמיר:
ח"כ רונן ש-4 חברי כנסת יהיו בין המבקרים מכוח כהונתם; סיעת רק"ח מציעה להוסיף חברי ועדת הפנים של הכנסת, ואני הצעתי - היו"ר ועדת הפנים ו-3 חברי כנסת שהוא יסמך. אולם, שר המשפטים ושר המשטרה הסבירו שהדבר יכול להפתרש, ועשוי ביום מן הימים לקרות כך שהמבקרים יקבלו "בום" פוליטי במקום עניני.

למעשה, אני לא רציתי לערבב את הכנסת וועדת כנסת שאנחנו נתערב במעשים שיכולים להתפרש כמעשים פוליטיים. אולם, אני מקבל שוועדת הפנים יכולה לבקר, למרות שאין מניעה, ואף לא היתה מניעה כזו גם בעבר. לכן אני מסיר את הסתייגותי.

ב"צ קשת:
לדעתי, ועדת הפנים היא מעל לעניין זה, כי מתפקידה לפקח על בתי הסוהר במדינת ישראל. על כן אין צורך גם למנות ארבעה.

הסתייגות ח"כ לבנבראון לסעיף 71 - לא נתקבלה

סעיף 71(א)(ב) כמוצע בחוברת הכחולה - נתקבל

היו"ר י. תמיר:
זכותם של המסתייגים לגבי החקיקה לערער בפני המליאה.

ב"צ קשת:

סעיף 72א(א) - לגבי סעיף זה ברצוני לומר, כי אני לא צריך להגביל את מספר המבקרים הרשמיים לבתי הסוהר. אומרים כי המספר היה 206, והיום זה עבר ל-250 מבקרים. מה יהיה באמת אם האנשים יקבלו ברצינות את העניין הזה? מה יהיה האגודות למען האסיר תתרחבנה ויהיו 500-600 פעילים?

בקרתי בכל בתי הסוהר, ועוד לא בדקתי את דרכי הניחול. לדעתי, אין זכות לכל אחד ללכת לכל מקום ולבקר, בעיקר לא למקום כה רגיש כבית סוהר.

אולי יש מקום לעשות שתי הרגות של בכיר, כגון: בכיר וזוטה, שופט בית משפט עליון או יועץ משפטי.

האם לגברת נחמדה שמוכנה לטפל באסירים יש אותה זכות כלפי הכל? - זה לא נראה לי.

אני מבין את גישתו של נציב בתי הסוהר, ואת שר המשטרה שאמר כי אין סודות, וכי הכל פתוח. זה יפה מאד. אבל בפנים, אני בטוח שהחשש הוא יותר גדול משלי. לכן אני אומר שיש להגביל את הסמכויות, או לחלקן. הרי אנחנו נותנים משהו לשופטים, והם יהיו בעלי זכויות יותר מלאות.

היו"ר י. תמיר:

אני מאמין לגבי כל נושא בתי הסוהר. כשאני שומע ויכוחים בנושא זה, אני מגיע למסקנה ששבתי הסוהר, במידה רבה, כאילו הוקמו להנאתם של האסירים בדרך כלל, בית סוהר בא להעניש את העבריינין. מכל מקום, אנחנו לא נכנס לפילוסופיה של נושא זה של בתי סוהר. אני, למשל, בכל ישותי מתוקמם נגד פסקי דין של שופטים שמקילים בהענשה בעבירות חמורות על החוק, ואז יש רושם בחברה הישראלית של הצטברות לאי קיום החוק, עבירות וכו'. זה המצב בבתי הסוהר. אני דוחה את הגישה שהיתה בתקופתו של ח"כ אורי אבנרי שעשה קדושה מבתי סוהר.

אני מסכים לעקרון שבתפישה של ח"כ קשת, שלא צריך להפריז. אבל אני מעוניין לשמוע את דעתו של השר ועוזריו בעניין זה.

א. ורדיגר:

אני חושב שמטרת הבקורים של שופט עליון או מחוזי, או יועץ משפטי לממשלה, היא לא אותה מטרה של נציג של איזה שהוא ארגון שמטפל באסיר.

אם אנחנו נסגור דרך זו, אז ניתן רק

ל"עלייתה" הזו ---

ב"צ קשת:

לא. אמרתי שאם חברי האגודות למען האסיר ואחרים, שימנו 1000 או 2000 איש, אז כולם ייכנסו להגדרה זו. אני אומר, מה יהיה אם יבואו מאות אנשים לבדוק את דרכי הניחול ודרכי הטיפול של בתי הסוהר? לכן חשבתי על הגבלת המספר המבקרים, או הגבלה בסמכויות, ושלא יהיו סמכויות כאלה שאפשרו לבדוק הכל, ולהראות את כל הסדורים, את כל הסוהרים, את הרקע הנפשי וכו'. אני חושש מפני זה.

שר המשטרה יגיד לנו שהסמכות היא בידו, ושלא יפתח את בית הסוהר בפני כל אדם הבא מהאגודה למען האסיר. מכל מקום, דבר זה נראה לי כחמור ביותר.

א. ורדיגר:

אני מסכים שקשה להפריד בעובדה זו. אבל אני לא מציע לעשות שינוי בחוק אלא להשאיר את הסמכות הזו בידי שר המשטרה, שכן הוא יכול לתת הוראות מבלי לשנות את החוק.

סעיף 72(ה) יה לו קשר עם סעיף 72א.

היו"ר י. תמיר:

י. בארי:
נראה לי שהמצב החוקי כמות שהוא מניח את הדעת. מכוח כהונתם הוא די מוגבל, ואני מתאר לי שלא עליהם הועלה החשש של חברי קשת. הנקודה של ריבוי מבקרים שכלולים בסעיף 72, נתונה כולה לשיקול דעתו של שר המשטרה. כלומר, השר ימנה, והוא יכול להתיר וכו', וכך העניין יבוא על פתרונו.

כך גם בסעיף 71 - "שר המשטרה ימנה", והוא גם יכול לבטל. זה נתון לשיקול

ב"צ קשת:

דעתו של השר.

שר המשטרה ש. הלל:
מבחינת החוק, מה שאמר ח"כ בארי זה נכון. אבל אני לא מקנא בשר משטרה שחייב לבוא בדברים עם האגודה למען האסיר. האמת היא, שאנחנו לא פעם עומדים על סתם ויכוחים - נשים מבקרות, או לא מבקרות, וכו'. למעשה, זה התעורר משום שהיו מקרים שנשים לא התחילו בטיפולים שיקומיים.

האמת היא, שאין לנו אותה חזות שיהיו 1000 איש. אולם, אנחנו עומדים בפני גידול משמעותי, ואז הבעיה תעמוד.

כל השופטים של בתי משפט המחוזיים היו ממילא מבקרים, ואנחנו הוספנו את שופטי בית המשפט השלום. זה גידול פורמלי. אני בהחלט ער לכך שאנחנו יכולים לעשות את זה.

למעשה, ישנם שלושה סוגי מבקרים: יש שופטים שאומרים כי הם שלחו מישהו, ושהם רוצים לבקרם ולשוחח אתם. כך שהבקר מחרוז אצל האדם שבו הם מעוניינים לראותו. זה לגמרי מובן לי, ואני חושב שזה טוב מאד, שכן זה טוב לשופט וטוב לאסיר. אבל, יש מבקרים את בית הסוהר, והם מתחלקים לשניים:

(א) כל הקבוצה של פרקליטות המדינה שעושים עבודה טובה, אחרי כל ביקור הם מכינים דו"ח שמשתרע על 4-5 עמודים, ואנחנו לפעמים מפיקים תועלת מזה; (ב) ישנם מבקרים של חבר האגודות, או של אחרים, הבאים ומתרשמים. יש בזה בקורת ציבורית יותר מאשר בקורת עניינית ותכליתית.

אני מסכים שזה לא הגיוני, כי הוא לא יודע, לא מסוגל ושום משמעות אין בזה. "התאמתם של כל אלה להוראות הדין ולהוראות אחרות" - זה בלתי אפשרי לאיש הפרקליט או לשופט ממש.

יחד עם זה אני רואה קושי שכולנו נעמוד בו. כאשר נגיד "אתם מוגבלים", אז יבוא שר המשטרה ויגיד שאי אפשר. אני מוצא קושי בזה שייאמר "אתם מבקרים, אבל אני לא נותן את הסמכות לאיש הפרקליטות ועוד". אני לא מציע שאנחנו נפחית בחוק את מעמדם.

ברצוני לשאול את היועצות המשפטיות: מה היה קורה אם היינו אומרים: "מבקר רשמי רשאי בכל עת להיכנס לבית סוהר שהוסמך לבקר בו" - בלי סעיף קטן (א) וסעיף קטן (ב) של סעיף 72, - ולהמשיך בסעיף קטן (ג) האומר: "בתום הביקור ירשום... וכו'". אם אני לא כותב את זה, אז הוא רשאי לעשות כל דבר. האם יש בזה יתרון שאומר החזקה עליו?

חנה הירש:

מבקר רשמי רשאי להכנס ולבקר כל אסיר,
ואחר כך יוכל לרשום וכו'. אנחנו נוכל
להתיר לאדם לראות את התיק של בית הסוהר, ולא מכוח החוק.

יהודית קרפ:

ישנם דברים שכתובים, ודברים שלא כתובים.
אם אנחנו רוצים לכתוב מחדש
את כל הסמכויות, אז היה כדאי לתת הסמכה רשמית לגבי תחום הפעילות
שלו. לכן כתבנו באופן כללי. אלה הם דברים שכתובים גם היום.

שר המשטרה ש. הלל:

אם כן אין לי אפשרות להשיב להערות
הנכונה של ח"כ קשת. אנחנו לא נוכל
להגיד לחבר האגודות למען האסיר שאנחנו מביילים אותם לעגמת מבקרים
רשמיים, ואז חיינו לא יהיו חיים.

חנה הירש:

אנחנו יכולים למחוק את המלים "את דרכי
הניהול", כי ממילא נתנו את העיקר.
לדעתי, אנחנו מוציאים על ידי כך את העוקץ.

ב"צ קשת:

אולי הנוסח הישן מתאים יותר?

יהודית קרפ:

יש לי הרושם שלא מיותר להשאיר את
"דרכי הטיפול והתנאים שבו". כל
העניינים שייכים לניהול, ולא לתנאים של האסיר, ולא לטיפול. האסיר
לא מרגיש אם הדברים מכוונים בצורה ישירה, כך שיש משמעות למלים אלה.

ב"צ קשת:

(קורא את הנוסח הישן)

שר המשטרה ש. הלל:

אני מציע את הסגן לבקר.

היו"ר י. תמיר:

אני מציע לקבל את התיקון של ח"כ קשת.
כי "דרכי ניהול" זה יותר מדי רחב.
האם בעבר היו בנושא זה התנגשויות במהלך העבודה? (א. ניר: לא)
אם כן, מדוע תקנתם?

י. בארי:

אני תומך בחוות דעתה של גב' קרפ לגבי
הביטוי "דרכי ניהול" יוצא, ששופט
עליון ומחוזי רשאים לבקר במקום, ואי אפשר למנוע מהם לבקר את דרכי
הניהול. מאידך גיסא, החשש שמסתתר מאחרי זה הוא לגבי ההצפת. אני
מבין שאין רצון לפגוע באגודות לשיקום האסיר. אולי אפשר לקבוע מספר
מוגבל של האגודות האלה? אם זה יהיה בהתאם לחוות דעתו של נציב בתי
הסוהר, אז אפשר להגביל את מספר המבקרים - 10 או 20 איש. זה הצעתי.

א. ניר:

אני מבין גם את ח"כ קשת וגם את האחרים
שמדברים על נושא זה. למעשה, אנחנו
מעוניינים בבקורת הניהול ע"י הפרקליטים. אבל אם זה מקבל צורה כפי
שהשר אמר כאן, אז נגיע לאבסורד.

לכן אני מציע לשר שאנחנו נקבל את הנוסח
הזה, משום שאנחנו באמת איננו חוששים ממנו זה. לנו חשוב שהפרקליטים
שמבקרים, יבקרו. אנחנו נעזרים מאד בהם.

א. הרליץ:

אנחנו צריכים להבדיל בין שתי קבוצות אנשים שמבקרות בבתי הסוהר, הפרקליטים האלה, בתוקף הסמכויות שיש להם, בודאי יראו הכל. יש להם סמכות גם בשטח תפקידים אחרים שהם מוסמכים לגביהם.

אני התרשמתי בפעם הקודמת שהדאגה שיש לשר ולנציב בתי הסוהר היא לגבי הקהל שבא לבקר את בתי הסוהר שבמרכז הארץ. אני רוצה להעיר שאנשים אלה שנמנים על אותן אגודות, הנם אנשים עם כוונות טובות.

קודם כל, צריך לדעת מי הם, ולהעביר אתם יום עיון, להסביר להם במה הם מביאים תועלת ובמה הם מהווים מיטרד. צריך להסביר להם במה אנחנו זקוקים להם. לדעתי, במידה שמדריכים אותם, אז אפשר להשפיע עליהם שלא יהיו מיטרד, אלא שיביאו יותר תועלת.

שר המשטרה ש. הלל:

אם מישהו מתרשם שהמבקרים מטעם האגודה למען האסיר מהווים מיטרד, הרי שזה לא נכון. הם עושים עבודה טובה. הם באמת אינם מהווים מיטרד. אנחנו נפגשים אתם לעתים קרובות, ולא ביום עיון. מינתי ועדות מאנשיהם כדי להמליץ בכל מיני דברים. בתל-מונד, לחינוך מקצועי מינתי ועדה בראשות אחד מהם, והיא יושבה והכינה המלצות. זה לא דבר שאנחנו מחלוננים. מבחינתנו המצב הוא סביר. אבל יש חששות. אנחנו חוששים בלבנו, כפי שאמר ח"כ קשת.

אני בכל זאת אומר לחברי הוועדה, שאני מוכן לקבל עלי, בשלב זה, את הבעיה הזו. למעשה, הענין של הניהול הוא קצת בעייתי, אבל נניח שהוא לא יהווה בעיה.

חנה הירש:

אולי נכתוב "לבקר ולדרוש שיוגש לו לעיון כל תיק ורשימה הנוגעים לניהול בית הסוהר, התנאים שבו, לבדוק דרכי הטיפול באסירים..." - על ידי כך אנחנו לא נכניס את הניהול של בית הסוהר, אלא ניהול אדמיניסטרטיבי--- (יהודית קרפ: לצורך מה?)

היו"ר י. תמיר:

אני מציע לכתוב "ניהול" במקום "מינהל" ניהול, זה הביצוע השוטף של העבודה היום יומית, ומינהל הוא לדברים הקשורים בחוק, בתקנות, בגורמי חוץ. לא הייתי רוצה שהאנשים יקבלו את הסעיף כלשונו, וייכנסו לנשמתו של האנשים בבית הסוהר. לדעתי, יש הבדל בין ניהול ומינהל. לכן אני מציע לכתוב "דרכי מינהל" ולא "דרכי ניהול".

מ. הכהן:

הייתי מציע - "דרכי נוהג".

י. בארי:

"דרכי ניהול" - זה הטוב ביותר. "מינהל" זה אדמיניסטרציה. "ניהול" זה הפועל, שם הפועל, בבנין פיעל. לכן אני מציע להשאיר "דרכי ניהול".

ב"צ קשת: אני מציע לנסח את סעיף 72א. (א) כך:

"מבקר רשמי רשאי לבקר בכל עת להכנס לבית סוהר שהוסמך לבקר בו, ולבדוק את התנאים שבו, דרכי הטיפול באסירים והתאמתם של כל אלה להוראות הדין ולהוראות ניהול תקין של בית סוהר."

היו"ר י. חמיר:

"זה ניהול, ו- " זה מינהל.

האם אנחנו רוצים להכנס לתחום האדמיניסטרציה או למינהל? לדעתי, אסור לעשות את זה. הרי המדובר הוא לא בשנת תשל"ד-1974, שכן בשנה זו יש לנו אדם אחראי שעומד בראש בתי הסוהר, עם שר משטרה ועוד. מחר עלול להיות שינוי פרסונלי, והאנשים ישנו נוהלים, אז מה יקרה? זה הרי לא ניהול לגבי חקיקה. ועוד יותר - החקיקה באה לדורות הבאים. לכן עלינו להיות זהירים. עלינו להפריד בין " לביין " "

י. בארי:

מה זה "מינהל"? - אדמיניסטרציה. "ניהול" זה ביטוי קולע יותר.

ב"צ קשת:

"להוראות אחרות ולניהול תקין של בית סוהר". לדעתי, זה יצמצם את

היריעה.

שר המשטרה ש. הלל:

היתרון של ח"כ קשת הוא בזה שמדובר על חקינות. אז תעמוד השאלה: האם

זה תקין או לא תקין.

מ. הכהן:

אני חושב שהניסוח של ח"כ קשת הוא טוב. אבל הייתי נכנס לתוך הניסוח הקיים, "לבדוק את דרכי הפעלתו התקינה של

ואומר כמה דברים בשתי מלים: בית הסוהר ואת התנאים שבו."

חנה הירש:

"הפעלה" זה יותר רחב.

א. ורדיגר:

למה לא לומר "לבדוק את דרכי הניהול התקין"?

ב"צ קשת:

אני רוצים להוציא את העוקץ של "ניהול" כוללני. לכן אני חושב שאם יאמר של כל אלה להוראות הדין ולהוראות

"דרכי טיפול באסירים והתאמתם של כל אלה להוראות הדין ולהוראות אחרות."

ההצעה היא, לבדוק את התנאים שבבית

סוהר.

שר המשטרה ש. הלל:

אני נוטה לקבל את הצעת ח"כ קשת. דומני שהיא מסלקת את ההרחבה הבלתי

סבירה שאיננה.

ה ו ח ל ט

סעיף 72א. (א) ינוסח כדלקמן:

"72א. (א). מבקר רשמי רשאי להכנס בכל עת לבית סוהר שהוסמך לבקר בו ולבדוק את התנאים שבו, דרכי הטיפול באסירים, את הניהול התקין של בית הסוהר והתאמתם של כל אלה להוראות הדין ולהוראות אחרות."

סעיף 72א. (א) כמוצע ע"י ח"כ קשת - נתקבל

סעיף 72א. (ב) כמוצע בחוברת הכחולה - נתקבל

סעיף 72א. (ג) -

שר המשטרה ש. הלל:

בא מבקר בסמכות, ואומר: "אני מבקר, ואני לא אומר כלום". אני אומר

לו: "תכתוב שהכל לא טוב, או הכל טוב"...

אני חושב שהדבר המתחייב מהסמכות המוקנית

לו לבקר, שהוא ישלח לשר המשטרה את הערותיו.

אני אומר מדוע אני מודאג מענין זה:

ב"צ קשת:

כשאני מבקר בבית הסוהר, שמים לי

ספר, ואומרים לי: "אתה רוצה לכתוב משהו"?

אני חושב שמבקר שבא לבקר באופן כללי,

על סמך בקור שיעשה במשך שעה הוא יאלץ לכתוב על כל בית הסוהר.

לדעתי, תמיד תהיה הפרזה לטובה, ופה אני חושב שזה לא טוב. הוא

רשאי לכתוב אם הוא מוצא משהו, אז הוא ירשום בפנקס כל הערה או

המלצה שנראית לו; או שיכתוב כי אין לו הערות, ואז הסימן לכך

יהיה שהכל תקין. אני מציע לכתוב "רשאי" לדווח.

אני חושב שזה לא יתן את התמונה הנכונה.

מעבירים כל דיווח ליועץ

א. ניר:

המשפטי למשלה, ואחר כך אני מקבל

אחריו, ואם יש לי הערות, או אין לי הערות - אני כותב, ואחר כך

אני מעביר את זה לשר המשטרה. לאחר מכן מחזיר לי השר את הדו"ח

עם הערות.

למעשה, יש התייחסות מלאה בענין זה.

אני חושב שסעיף 72א. (ג) חייב להיות

א. ורדיגר:

אחרי סעיף 72ג.

אני מצטרף לדעתו של ח"כ קשת - שאנחנו

נאמר "רשאי".

בחום הביקור יחתום בפנקס, ורשאי

מ. הכהן:

להוסיף כל הערה שנראית לו.

אם ישאר הנוסח "ירשום" - הרי זה
כאילו מצווים עליו לרשום.
אני מצטרף להצעתו של ח"כ קשת, לרשום

י. בארי:

את הביטוי "רשאי".

יהודית קרפ:
זו לשון מנדטורית. היתה כוונה
מאחורי הדברים. מבקר רשמי שבו
לבית סוהר, רוצה - הוא מעיר; לא רוצה - אינו מעיר. אכן יש
מטרה בביקור שלו. יש לו סמכויות, ולא היה רצוי שיתזיק את זה
בכיסו. זו זכות וחובה בצדה.

מכל מקום, אנחנו שקלנו אם לא
לחייב אותו בדיווח לשר המשטרה או ליועץ המשפטי, אבל לא כרשות.
אם נכתוב "ירשום", זה מיותר. אולם,
אם חברי הוועדה יסברו שלא צריך לחייב אותו לרשום, ושחוצאות הביקור
יהיו שמורות לעצמו, אז הייתי מציעה למחוק את הסעיף. לדעתנו,
בצד זכות לבקר יש גם חובה, והחובה היא להביא את המסקנות בפני
האנשים הנוגעים בזה. אני לא מציעה למחוק את הסעיף הזה, כי כך
אני סבורה.

שר המשטרה ש. הלל:
הזכות הזו להיות מבקר בבתי סוהר לא
ניתנת לכל אדם. למעשה, אני ממנה
מבקר כזה, לכן מותר לי לבקש מאותו אדם לשלוח לי דו"ח. ירצה, ירחיב;
לא ירצה, לא ירחיב את הדו"ח שלו.

בסופו של דבר, אנחנו מדברים על בקורת,
ואני רוצה שזה יגיע לנציב, ואחר כך לשר. אחרת, אני לא אראה כל
דו"ח כתוב. אם הוא לא יהיה חייב, אז יאמר: "למה לי לכתוב דבר
בקורת?" אז הוא ילך לנציב, ולא יכתוב דברי בקורת. ואז כיצד אדע
מזה?

מכל מקום, ברגע שאני מאציל לו את
הסמכות, אז אני רואה את זה כאחד מאמצעי הביקורת הרשמיים.
הסמכתי מבקר כזה, קבל מעמד, אז עליו
לתת דו"ח. אנשים יבקרו, וזמירו לעזוב, ואחר כך אינם זוכרים מה
שראו. למעשה, אנחנו רוצים שיבקרו את מה שיש בבתי הסוהר. לכן
מי שרוצה לקבל מעמד של מבקר, אז שיטרח לכתוב משהו.

ב"צ קשת:
אם היה כתוב "בתום הביקור ידרוש
מהמבקר דו"ח על ביקורו".

אתה אומר "ירשום המבקר הערה או
המלצה הנראית לו", אז אם אין לו הערה ואין לו המלצה, הוא לא יכתוב.
ואז, לא תקבלו כל דו"ח. מבקר יכול להתעלם משלוש הערות אלה - הערה,
הצעה או המלצה.

אבל אני יוצא מנקודת ראות הפוכה.
אני חושב שאתה תקבל דו"חים לא נכונים, דו"חים ורודים, יפים, מלאי
מחמאות, וזאת משום שהוא חייב לכתוב משהו. אין לו הערה, לא הצעה
ולא המלצה, אבל הוא חייב לכתוב, אז הוא יכתוב שהכל יפה ובסדר.

שר המשטרה ש. הלל:
יש 150 שופטים, וחזקה עליהם שהם
יכתבו. האם אני ארוץ אחרי שופט
כדי לומר לו שיכתוב? מכל מקום, אני מניח שהם יכתבו. הם שופטים
ויודעים את העניין. (ב"צ קשת: אם יהיה כתוב "רשאי", האם הוא לא
ינצל את זה?) הוא ימנע אי נעימות, ויגיד לסגן מנהל ...

מ. הכהן: לשם מה מוחזק פנקס? כל אחד רושם שהיה? או זהו פנקס לדיווח של

מבקר אסירים בבית הסוהה?

אני בהחלט מקבל את עמדתו של שר המשטרה, שבית סוהר איננו אתר תיירות - אם אני רוצה, רושם; אם אני לא רוצה, לא רושם. אם אתה חלש אופי וכותב מחמאות, אז אתה לא יכול להיות מבקר רשמי בבית סוהר. מבקר רשמי מדווח יפה. מותר גם לקבל מחמאות כשמגיע. מבקר יכול להיות גם כזה שכותב מחמאה, וגם שכותב דברים לא טובים.

לותר על חובה לדווח על בקורו של מבקר רשמי, אני חושב שזה דבר שאסור לנו לעשותו. אני חושב שצריכה להיות חובת דיווח.

היו"ר י. תמיר: אני סבור, כפי שסבור השר, חובה להביא דו"ח זה לא זכות. אם כתוב "ירשום", פירוש הדבר שחובתו לרשום.

זאת ועוד: ח"כ קשת העיר כי במקום כל מכלול ההערות שכאן - כלומר, במקום "הערה, הצעה או המלצה" - לכתוב פשוט "יכתוב דו"ח על בקורו".

מזכיר הוועדה העיר, שאולי אפשר להכין טופס שעליו יכתוב בתום הביקור. הרעיון לא רע. זה מנחה לגבי כמה נקודות שהמינהל מעוניין בהן.

א. ניר: יש מבקרים ענייניים מאד, והם פורטים את הפרטים, גם את החיוב וגם את השלילה. הם לא מהססים לפרט את השלילה. אם יש לי הערות, אני כותב אותם, ואם אין לי, אני גם כן כותב אותם. אני חושב שמוצדק לכתוב "ירשום".

היו"ר י. תמיר: יש שתי הצעות: (א) הצעת שבאה לתקן את הניסוח - "בתום הביקור רשאי המבקר לרשום... וכו'"; (ב) "בתום הביקור ירשום המבקר דו"ח לבקורו". (יהודית קרפ: הושם דגש על הערות)

דו"ח פירושו מצא רע. (שר המשטרה: לרבות כל הערה, הצעה או המלצה).

יש הצעה מקורית של הסעיף, והצעה של ח"כ בארי, וכך יש הצעה של ח"כ הכהן.

ה צ ב ע ה

- בעד ההצעה להוסיף את המלה "רשאי" (לדיווח)
3 - בסעיף 72א. (ג)
4 - בעד ההצעה להטיל חובת דיווח

לגבי הניסוח - דו"ח מבקורו - יש שתי הצעות.

היו"ר י. תמיר:

ה צ ב ע ה

2 - בעד ההצעה כמוצעת בסעיף
בעד ההצעה שייכתב "ירשום דו"ח בתום בקורו" - רוב

סעיף 72א(ג) בתיקון - נתקבל

ה ס ת י י ג ו ת לחברי הכנסת בארי וקשת לסעיף 72א.ג).

ה ו ח ל ט שסעיף 72א.ג) יועבר לאחר סעיף 72ג.

סעיף 72ב. כמוצע בחוברת הכחולה - נתקבל

סעיף 72ג.

א. ורדיגר: מה זה "לשוחח" ומה זה "לראיין"?
מה ההבדל בין שני אלה?

י. בארי: אני מציע למחוק את המלה "לראיין".

א. הרליץ: האם זכותו של אסיר לא להתראיין?
איזה זכות יש לאסיר?

ש. המשטרה ש. הלל: כאשר אסיר אומר "אני לא עונה", אז אין לו שום חובה. אפילו בבית המשפט הוא יכול לא לדבר.

ה ו ח ל ט למחוק את המלה "ולראיין אותו" שבסעיף 72ג.

ב"צ קשת: הייתי בבית סוהר בדמון, ואסיר רצה לשוחח אתי, ושלא בנוכחות מפקד בית הסוהר. אולם, מפקד בית הסוהר אמר לי כי האסיר הזה הנו אליים, ולא ידע מה אסיר זה רצה ממני. אז לקחתי את הראיון הזה על אחריותי, ואז בקשתי מהמפקד לעזוב את החדר ביחד עם הקצינים שלו.

ב"צ קשת:

כלומר, הייתי צריך להפגש בחדר של אסירים, שכל אחד מהם שפוט 7 פעמים מאסר עולם במקום פסק דין מות.

אני בכל זאת מחייב להפגש עם אסיר שלא בנוכחות מנהל בית הסוהר או אדם אחר.

א. ניר:
אני רוצה להעיר: חשדו בנו שאנחנו נגד שווי זכויות של נשים. מאחר שיש פה סעיף כזה - והיו מקרים של שובתות, וחששנו מפני שלא בנוכחות, לכן בקשנו מהשר שלא לאפשר בקורים של נשים באותה מסגרת.
עלול היה לקרות אסון. אסירים עם תקופות המאסר שלהם יכולים לעשות הרבה מאד.

אני מבין את הערתו של ח"כ קשת. יש דברים. יש אסירים, ולא רק אסירי "פתח", שמסוגלים לקחת את השופט המבקר כבן ערובה. היו לנו ידיעות ברורות על כך, לכן הזהרנו שופטים, כולל שופטים מחוזיים. זהו צעד שננקט בכל העולם. לכן בקשנו להיות במרחק של ראייה.

י. בארי:
בשים לב להערות שהושמעו ע"י ח"כ קשת ומר ניר, אני מציע להוסיף לסעיף זה את המלים "זולת אם קיים חשש למעשה אלימות מצד האסיר נגד המבקר הרשמי".

י. שמיר:
צריכה להיות מחיצה. יחד עם זה אנחנו לא שוללים את הזכות של שיחה בארבע עיניים. לדעתי, הקמת מחיצה זו האפשרות היחידה.

שר המשטרה ש. הלל:
כאשר יש עסק של חטיפה, אז זה יכול להיות בהסכמתו של הצד החטוף. אבל זה לא פותר את בעיית החטיפה.

אינני יודע אם ההגדרה "אף שלא בנוכחות מנהל בית הסוהר או אדם אחר" - איננה מאפשרת למפקד בית הסוהר לומר "אני מקיים את הפגישה בתנאים מסויים", או ע"י סדור מחיצה בטחונית. דומני שהניסוח הזה עונה. והיה, אם זה לא ייראה למבקר, אז תהיה אפשרות לפנות אלי, ואני אוכל לבדוק את העניין. אם יש דברים בגו, אז אני אומר כי אני מצדיק את הדבר.

מכל מקום, כאשר יש עניין שרירותי, אני בודק אותו.

אני נוטה לדברים שאמר ח"כ בארי.

ב"צ קשת:
אם היו עצים המשפטיים יאמרו לי שזה אינו מונע, אז אני מסיר את הצעתי.

חנה הירש:
במקום המלה "לשוחח", יהיה "להפגש" (עם אסיר), ובלי המלה "לראיין".

סעיף 72ד. -

זה לא כולל את היועץ, משום שהוא
לא נזקק לידע בטחוני.

יהודית קרפ:

סעיף 72ד. כמוצע בחוברת הכחולה - נתקבל

סעיף 72ה. -

לח"כ לבנבראון יש הסתייגות - הוא מציע
למחוק את כל הסעיף הזה.

היו"ר י. תמיר:

אני מציע לכתוב את הסעיף כך:

י. בארי:

"שר המשטרה ומי שהוסמך על ידו, רשאים
לא להרשות בזמן מסויים בקור של מבקש רשמי מטעמים של בטחון בית הסוהר
והמשמורת הבטוחה של האסירים באותה שעה." כלומר, אני מוצא את "שיקול
דעתו", "אם הוא סבור" ו"למנוע את הביקור".

צריך להגביל במידה רבה את הסמכות
לביקורים. הצעת ח"כ בארי נראית לי.

י. שמיר:

שכן על ידי כך מבטלים בקורים מטעמי בטחון, גם של מבקרים רשמיים.
כלומר, יש להודיע כי בזמן מסויים כי מטעמי בטחון אין בקורים.

הייתי רוצה שיודגש כי מטעמים בטחוניים
בית הסוהר סגור, וזה לפי חוראת שר המשטרה, ואז לא תהיה הפליה בין
זה לזה.

לסעיף זה יש בהחלט מקום. ניסיתי להבין,
אבל לא מספיק.

ב"צ קשת:

אם אתה מוציא שיקול דעת וסבור, הרי
זה נעשה מסיבות בטחוניות. ואם אתה מחמיר, אז לא תהיה אפשרות להרשות
בקורים במצב בטחוני קשה. (שר המשטרה: אני רוצה להכביד על המבקר)

אתה תוכל לומר, "שיקול דעתי היה
סיבות בטחוניות". ואם יתברר אחר כך שהכל הסתדר, והיה שקט - זאת
אומרת שהשיקול שלך היה צודק, ושהבטחון היה בסדר. (שר המשטרה: אי
אפשר להוכיח את זה).

נניח שהיה תירוץ. היה מתח, ואכן קורה
שבבית הסוהר יש מתח. אז שיקול דעתו של השר אומר, כי יש סכנה ולכן
הוא מונע כניסת אנשים. אבל אחר כך עשו סולחה והכל בסדר, ושקט.
אז המצב הבטחוני היה בסדר.

יהודית קרפ:

אני רואה חובה לעצמי לומר שהסעיף,
מבחינת העברית, עבר את הבקורת שלי.
זהו נוסח שנלקט על ידינו. אבל אני מוכנה לפנות שוב לשלי, כדי לבדוק
את העניין לגופו.

מתי ייבחן הדבר? לדעתי, כאשר יוגש
בג"צ, ואז בית המשפט לא נכנס כדי להמיר את שיקול דעתו של השר ושל
המוסמכים, ואם היה זה שיקול בטחוני או לא. בית המשפט לא יבדוק

יהודית קרפ:

אם בזמן מסויים הייתה סכנה של ממש ושיקרה משהו, כי הגבולות לא ברורים. בית המשפט לא היה במקום, והוא לא יתן את התשובה הנכונה. מכל מקום, מבחינה מעשית בית המשפט לא ישנה.

מבחינת הנוסח אני חושבת, שזה בכל זאת עניין של שיקול דעת של המנהל אם יש לחת או לא לחת לבקר.

בזמנו, הכנסנו את שיקול הדעת, כי ההיסטוריה של סעיף זה הייתה משום הצורך לנמק לא הופיע בסעיף. משנתנה שיקול דעת, הוא פטור מלנמק. רצינו להגביל את מנהל בית הסוהר, לכך הכנסנו את העניין של הנימוק.

אפשר למחוק את המלים האלה, אבל מבחינה מעשית, יהיה נאה להשאיר את זה, משום שזה נשאר לשיקול דעתו של המנהל. אם היה נשאר רק שיקול דעת, אז הוא לא היה חייב לנמק. לכך הוספנו את הסייפה שהוא חייב לנמק.

י. בארי: מבחינה משפטית קיים הבדל, וזה קיים גם בפסקי דין.

כאשר מופיע ביטוי כמו "לפי שיקול דעתו" ו"אם הוא סבור", אז הבקורת של רשות זו או אחרת, של בית משפט או לא - היא מאד מאד מצומצמת. בחוק הכניסה לישראל, שם רשאי שר הפנים כן להרשות או לא להרשות - הבקורת שם היא קרובה לאפס.

שיקול דעת הוא מוחלט. אם כתוב לא להרשות בזמן פלוני, אז יש מקום לבקורת אובייקטיבית. זאת אומרת, שהגוף המבקר יוכל לבדוק אם הנה מקום, או לא לחשוב שלא ניתן לו לבקר. גם אז, ניתן שיקול דעת למנהל בית הסוהר לגבי מניעת ביקור מטעמי בטחון וכו'. לכך כדי להוציא את העוקץ מכאן, וכדי למנוע שרירות לב, אנחנו משאירים את זה יותר לאובייקטיביות, ולא שהשר יסמך.

א. ורדיגר: אין צורך לקשור את זה ב"אם הוא סבור". הייתי אומר להוציא "לפי שיקול דעתו", ולהשאיר "אם הוא סבור", כי אי אפשר להגיד שהוא יודע את הנעשה במאת האחוזים. הביטוי הזה "אם הוא סבור" מתקבל יותר על הדעת.

י. שמיר: בנוסף לתוספת זו, הייתי מוסיף בכל זאת "לא להרשות בזמן פלוני בקורים של מבקרים רשמיים" ואחר כך למנוע את הבקורים. יש לומר כי זה נובע ממצב השורר בבית הסוהר. הייתי מנסח את זה בלשון רבים "מבקרים רשמיים".

י. בארי: הערה לה"כ שמיר: לשון יחיד, כוללת רבים.

היו"ר י. חמיר: (קורא את הערה נציג רק"ח);

הערתו של ח"כ ורדיגר נראית מאד בעיני. אני חושב שזה הפתרון מנקודת ראות של הסתייחסות.

א. ניר: לדעתי, חייבים להשאיר את השיקול דעת לגבי מי כן ומי לא. אתן דוגמה: אם עומד לבקר מבקר רשמי בתוקף תפקידו, כגון: היועץ המשפטי לממשלה - יתכן

מאד שנהיה זקוקים לו דוקא; דוגמה אחרת: מבקר רשמי, כוחו במותניו, צעיר וכו' - אנחנו יכולים לומר לו להצטרף לאותו כוח, ואין מניעה שהוא יכנס לבית הסוהר ולבקר.

שר המשטרה ש. הלל:
אני חושב שהדברים שהביא מר ניר, הנם חשובים. אבל הבעיה הזו היא בעיה משנית. העיקר הוא, שאנחנו מצפים ממישהו שיפעל.

מכל מקום, ישנם שני דברים, שאחד מהם הוא קל ערך, והשני הוא כבד משקל. קל הערך זה, מי שאחראי. אתה המפקד, תן שיקול דעתך. קודם לכן דברנו על ניהול ומינהל, ואמרנו שהוא לא יסתדר מאחורי שמועות. כאשר אתה אומר שיקול דעת, אז האיש עצמו שוקל. ואם אתה אומר ענין אובייקטיבי, האם אני יכול להוכיח באופן אובייקטיבי שהענין הוא כזה? למרות זה, אני דורש ממנו להיות מסוגל להוכיח שיש מתיחות. כאשר יש מתיחות, אתה מרגיש בכך.

(ב) אם אני אומר לא שיקול דעת, אז אני צריך לדבר לפי אלמנטים. מה יכולים להיות האלמנטים שיהיה אי שקט? - כאשר יש דיווח מפורט, בו אומרים שבבית סוהר של ה"פתח" תהיה מרידה בשעה 6 בערב - אגב, מרידה כזו פהצה בשעה 2. קרה כבר כך. מקורות המידע לא היו ברורים.

האמת היא, שאני רוצה כי האיש האחראי יהיה אחראי. אני מכיר את החברה האלה. ואני אומר לכם כי אני לא משאיר את שיקול הדעת לא לחומר ולא לקולא. כל הענין בנוי על הרגשה של שקט מוזר. אכן זו אחריות לחיים ולמוות.

לא נחיל את הענין הזה שח"כ בארי מייחס לו חשיבות של שיקול דעת. קורה שנכנסים לחדר של אסירים, ושקט שם, אתה מרגיש כי משהו אינו כתמול שלשום. אפשר לפטר אדם, אפשר לאסור אותו, אבל זה ענין של חיים ומוות. תסמכו על כך שאם ייעשה משהו לא בסדר, נפטר את האיש. על כל פנים, יש לאנשים דרגות משמעת, ותנו להם לפעול. אני לא רוצה דבר אובייקטיבי שאי אפשר להוכיח אותו ולא להתנגד לו, אלא אני רוצה שהמפקד יאמר לנו כן או לא.

כאשר הכנסנו את היחידה של משמר הגבול, אז אחד חשב כך, והשני חשב אחרת. אתה יכול להיות גנרל, או סופר גנרל, ובמציאות זה אחרת. מכל מקום, זה ענין של אינטואיציה של המפקד.

היו"ר י. תמיר:
סבירות זה גם שיקול דעת. כתוב, אם הוא סבור. אם הוא לא סבור, אז הוא לא מרשה. אני מציע לאמץ את הצעת ח"כ ורדיגר.

י. בארי:
צדק ח"כ קשת בהערותו. לכן אני מציע להוציא גם את שיקול הדעת וגם את אם הוא סבור. מדוע? כבוס השר העיר בירושלים כי הכנסת הוא המוסד המבקר. היחה בקורת גם מצד בית המשפט. יש בקורת מצד נציב התלונות. לדעת י. ברגע שכתוב "אם הוא סבור", אז השר או מי שהוסמך על ידו, לא תהיה עליהם בקורת. לכן הבאתי את פסק הדין בקשר למשרד הפנים. לכן יסביר שר המשטרה מדוע נמנע הבקור.

אנחה שאלה מתעוררת - השחי בשקט...
אם כך, אז צריך למחוק את הסייפה, או שאנחנו מעבירים את זה ליחסים אובייקטיביים, מדוע נמנע בקור באותה עת. תמיד השיפוט בידי נציב בתי הסוהר.

יהודית קרפ:
גם אם נשאר את המלים "אם הוא סבור",
הבקורת של בית המשפט לא תצטמצם. אלא
אם היו נימוקים בטחוניים או לא - בית המשפט, מבחינה מעשית, לעולם
לא יוכל לבדוק אם היה מקום ממשי לחשש, ואם ההחלטה היתה נכונה או לא.
על כל פנים, בית המשפט יוכל לבדוק אם השיקול היה שרירותי או לא.

היו"ר י. תמיר:
לח"כ בארי ברצוני לומר, כי החיים
בבית הסוהר אינם מתנהלים רק על פי
ניסוחים שאנחנו מנהלים כאן. מוטב שלא יקרו דברים. לפני יכולים
להיות לנו אסונות, ואז איך ניראה כולנו? זו לא שאלה של התייחסות
פרסונלית.

אם נשאר את זה פתוח, כפי שמציע
ח"כ בארי, אז יהיו לנו תופעות שלא נוכל לעמוד בהן.

ב"צ קשת:
אני מציע שתעמיד להצבעה את הנוסח המקורי,
עם הערה שאם היועצים המשפטיים ימצאו
אפשרות לוותר על שיקול דעת, מבלי לפגוע בכוונה שלנו, אז נקבל את זה.
במקרה שהיועצים המשפטיים יעמדו על כך
שצריכים גם שיקול דעת וגם סבור, גם אז אקבל את הסעיף. ולאחר מכן
נצטרך להצעה של ח"כ ורדיגר.

ה צ ב י ע ה

הצעת ח"כ בארי - לא נתקבלה

הצעת ח"כ ורדיגר - נתקבלה

ה ס ח י י ג ו ת לח"כ בארי לסעיף 72ה.

א. ורדיגר:
בקשר לסייפא "יסביר שר המשטרה בכתב
מדוע נמנע הביקור" - האם זה לא יכול
להיות בדרך אחרת?

שר המשטרה ש. הלל:
אם יאמר בעל פה, אז טוב. ולא, אז שיכתוב.

היו"ר י. תמיר:
חודה רבה. הישיבה נעולה.